

Radoslav Jović (TENOR)

PRISTUP NEMOGUĆEM

Da bi se jedna pesma otkrila, pre svega, moramo je voleti bez ikakve naknade, da će bilo ko od nas otkriti šta je nagnalo pesnika da je napiše. Naše osećanje mora da prethodi našem razumevanju. Svojim snom vinuti se do sna pesme, iznenaditi je u snu, ali tako da se pesma ne probudi. Svako budjenje skopčano je sa nizom događaja koji nagrizaju pesmu i oksidisu je.

Igrači i reditelj koji se upuste u tako jalov posao obelodanjenja, nek sebe potpuno prepuste jednoj opuštenosti sličnoj vodi i neka budu bez i najmanjeg grča i želje za privatnom svojinom. Svaki novi tren je samo uzletanje na dublju tišinu. Pesme treba umeti čutati.

Ključ svake drame je neka naglašena ili nenaglašena ispavana ili neispavana pesma. Svaki narod koji krene od poezije ka drami, ka stvaranju drame, neminovno nalazi svoju dramu, pisci su samo proizvod toga, nosioci prokletstva ili mita. Znajući da je Homer najveći dramski pisac svih vremena, stvaralac dramskih pisaca, ja sam u svome početku namerno krenuo sa traženjem drame kroz našu poeziju. To je i cela tajna zašto NEMOGUĆE počiva na stubovima poezije.

Scenski rešeno to izgleda ovako:

Igrači su okupljeni ili prolazeći oko ili kroz nekoliko stubova svetlosti, pobodenih i oštih, na bini, govore ili samo pokretom naglašavaju traženje jedne određene žiže, ili glasa, ili dvojnika, ili izgubljene ljubavi, senke, ili slično tome tako da je svaki njihov pokret sinhron i vezan u kontrapunktu za svoga prethodnika.

Svaki prolaz kroz svetlosni stub je samo naglašavanje onog što nam se svaki dan dešava, ali mi usled brzine, slepila, ili bilo kog razloga ne zapazimo, nego prodjemo i minemo ostavljajući

jući za sobom samo penu. Dve ruke se spoje u svetlosti, ali izgube u mraku, naime, kad opet krenu da budu same. Da nam negde tamo postoji u našem danu stub svetlosti koji bi neke stvari drugačije osvetljavao i skretao pažnju na nas, naša ljubav bi davno bila iznadjena i tražnje mnogo zrelije.

Igrajući se svojom ili na tuđoj senci hteo sam da jasno bude podvučena moja namera da igrač, namerno ne glumac, mora da bude svestan svoje igre ali nikako dejstva.

Jednostavnije: rastojanje između života, napisanog i odigranog na sceni je proporcionalno sa materijom od koje smo krenuli, od koje je nastala senka i senka proizvedena drugom senkom. Mnogo kraće: hvatajući senku senke nije potrebno da se obmanjujemo da ćemo išta više uhvatiti od onoga što verujemo da smo uhvatili, opčinili sobom. Otuda i igrači a ne glumci. Otuda, zbog „senka senke“ filmsko razvijanje stvari koje je najbliže dvadesetom veku, a ne pozorišne uslovnosti.

Moja namera nije bila da oživljavam nadrealizam, ni da ga slavim, još manje negiram, ili pronalazim sada, a još manje da mu vraćam dug. Ja sam na nadrealizam gledao iz današnjeg ugla, ali i ne bez svih stvari što sam ih prethodno nabrojao.

Želeo sam da svako za sebe stvori svoj nadrealizam koji jedino kao takav može i da opstane, da pretstava bude povod jednog istraživanja. Da se niko ne oseti gledalac prestave nego učesnik.

Celu adaptaciju izdelio sam na glasove jer vreme prošlo ostaje u glasovima koji ga oživljavaju. To nije više, naprimer, nije Dušan Matić, nego njegov glas koji i danas treperi i pro-

dužuje da traje u obliku i značenju onako kako ga mi prihvatamo, prihvatimo, mada ponekad taj glas je i suprotan od sadašnjeg glasa Dušana Matića.

Možda se očekivala neka nadrealistička pretstava, to me je oduvek bilo kao staromodni, iznošeni šešir koji sada upotrebljavamo da bismo se zaštitili od sunca. Nadrealizam je dovoljno nadrealistički da nema potrebe da ga ja nadrealizujem, već samim tim pošto je postao klasika da ga tako i prikazem, mala ispravka: nadrealistička klasika.

Nadrealizam se pojavio da bude prevaziđen, kaže Adamov, pa nema lepše konstatacije od te koja pokazuje nesebičnost i životnost nadrealizma. Samo onaj čovek koji sebe bez želje za naknadom unese u jedan posao, njega je i vredan.

NEMOGUĆE sam zamislio i uobličio kao jednu formu „Prikazanja ili Moraliteta“ gde sam polazeći od takve forme dramskog kazivanja, najpodesnije za moralisanje zbog svog direktnog šaržiranja ideja, i bitke sa jednom većinom i neminovnom supstancom koja stalno kruži: mediokritetstvom, dobio veće polje za stvaranje samih učesnika predstave.

Suština je bila ta da se vidljivo pretvori u nevidljivo a ono što je nevidljivo postane vidljivo sve u svemu
mutan lov u bistroj vodi
ili uzgred budi rečeno
plamen bez smisla

Boda MARKOVIĆ